

నాకు నచ్చిన కథ 'కరుణకుమార' - టార్జిలైటు - రాధేయ

స్వా ర్థపరులైన పెద్దలు కింద వాళ్ళను తమ సొంత లాభానికి ఉపయోగించు కొని తర్వాత ఎలా వెళ్ళగొడతారో చూపించడమే 'కరుణకుమార'గారి 'టార్జిలైటు' కథావస్తువు.

ఇది రెండు సందర్భాల మధ్య నడిచిన కథ.

ఆరోగ్యవారం జరిపించమని ఉత్తర్వు రాసిన ప్రెసిడెంటు, దాని కయ్యే ఖర్చు కూడా ఇవ్వకుండా ఊళ్లో చందాలు వసూలు చెయ్యమని టీచరుకు చెప్పడం మొదటి అసందర్భం.

దీని మూలంగా కలిగిన ఫలితాలు టీచరు ఉద్యాగానికి ముప్పు తెచ్చాయి. బహుమతి వస్తువుల కోసం గొడవ పడ్డవాళ్ళు బాగానే ఉన్నారు. మధ్యలో నష్టపోయినవారు ప్రెసిడెంటు గరటయ్య, టీచరు జకరయ్య, పెద్దరెడ్డి, రంగూన్ నుంచి వచ్చినవారు. ఈ నాలుగు రకాల పాత్రలు గ్రామాణ జీవిత వాతావరణ చిత్రణలో భాగంగా ఈ పాత్రల మనస్తత్వ చిత్రణ సాగింది.

టార్జిలైటు వెలుతురుకు గుర్తు. జకరయ్యబర్తరపు చీకటికి గుర్తు. టార్జిలైటు బీదల చైతన్యానికి గుర్తు. స్వార్థపరులమీద తిరుగుబాటుకు గుర్తు. న్యాయం జరగాలన్న కోరికకు గుర్తు.

'టార్జిలైటు' కథా రచయిత కరుణకుమార (1901-1956). వీరి అసలు పేరు కందుకూరి అనంతం. తెలుగు

కథానికా రచయితల్లో 'కరుణకుమార'గారికి చక్కటి గుర్తింపు ఉంది. కరుణకుమార కథల్లో సమకాలిక సంఘర్షణ వాస్తవంగా కనిపిస్తుంది.

డబ్బుగలవాళ్ళు, అస్తిపరులూ, పలుకుబడి గలవాళ్ళూ, అధికారం గలవాళ్ళు ఏది తలుచుకుంటే అది జరిగే రోజుల్లో వాళ్ళకి ఎదురునిల్చి బతకగలే అవకాశం బతుకు వాళ్ళకు లేదు. ఒళ్ళుమండి ఎవరైనా తిరగబడితే వాళ్ళను నయానా, భయానా అణగదొక్కి అవకాశం పెత్తందార్లకుంది. ఏమైనా సంఘర్షణలు జరిగితే ఏ పాపం ఎరుగని అమాయకులు వాటికి బలి అవుతూ ఉంటారు.

పెద్దల ప్రయోజనానికేగాని న్యాయానికి ధర్మానికి విలువ ఉండదు. ఇలాంటి సమాజంలోంచి పుట్టిందే - కరుణకుమార 'టార్జిలైటు'

రె డ్డిపాలెం అని ఓ చిన్న పల్లెటూరు. ఈ గ్రామంలో బోర్డు ఎలిమెంటరీ స్కూలు పెట్టి ఓ సంవత్సరం కూడా కాలేదు. అంతకు పూర్వం ఓ వైదికాయన వీధిబడి పెట్టుకొని పదిమంది పిల్లకాయలకి చదువు చెప్పుకొంటూ ఉండేవాడు. నిరుడు సంవత్సరం జిల్లా బోర్డు ఎన్నికలలో గరటయ్య అని ఆ పక్కవూరు రైతు ఒకాయన గెలిచి ప్రెసిడెంట్ అయ్యాడు. ఆయనగారికి రెడ్డిపాలెం అంటే ఎంతోమోజు. ఆ రెడ్డిపాలెంలో పదియిళ్ళవాళ్ళు కాపులు బలవంతులున్నారు. తెల్లవారి లేస్తే వాళ్ళదగ్గర ఇంత తెచ్చుకోవటం ఇవ్వడం - వాళ్ళకి వాళ్ళకి తొంభైయి లావాదేవీలు. అందువల్ల తన ప్రెసిడెంటుగిరిలో ఆ గ్రామానికి కొన్ని శాశ్వతమయిన ఉపకారాలు చేయాలని, మీటింగులో బోర్డుస్కూలు మంజూరు చేయించి, పదిహేనువందల రూపాయలతో బిల్డింగు కట్టించి, వీధిబడిలో చదువుకోనే పిల్లకాయలనందరినీ బోర్డుస్కూలులో చేర్పించాడు ప్రెసిడెంటు.

టార్జిలైటు

కరుణకుమార

ఇద్దరు టీచర్లకు చాలినంతమంది పిల్లలు లేనందువల్ల పెంటలమీద తిరిగే చాకలి, మంగలి, కుమ్మరి, వొడ్డె, సాలె, గొల్ల, యానాది వగైరా ప్రతి పిల్లకాయని తీసుకువచ్చి ఓ అరవయ్యమందిని పోగుచేసి ఆ స్కూలులో చేర్పించాడు ఆ ప్రెసిడెంటు.

ఈ సంవత్సరమే కొత్తగా పెట్టిన స్కూలయినందువల్ల ఈ యేడు ఈ స్కూలులో కూడా ఆరోగ్యవాం జరిపి, పిల్లకాయలచేత ఆటలాడించి, బహుమతులివ్వవలసిందని ప్రెసిడెంటుగారి దగ్గరనుండి హెడ్మాస్టరుకు తాఖీదు వచ్చింది. అయితే, దీని కయ్యే ఖర్చులు జిల్లా బోర్డు భరించుకోనే స్థితిలో లేనందువల్ల గ్రామంలోని రైతులవల్లా గ్రామస్థుల వల్లా తలా కొంచెంగా చందాలు వేయించి, ఆ పైకంతోనే ఆరోగ్య వారం జరపవలసిందని కూడా ఆ తాఖీదులోనే

వ్రాశారు ప్రెసిడెంటుగారు.

ఆ హెడ్మాస్టరు కైస్తవుడు, పేరు జకరయ్య పాపం బీదవాడూ, భయస్థుడూను ప్రెసిడెంటుగారి ఉత్తరువు తీసుకొనివెళ్ళి గ్రామంలో పదిమంది పెద్దలకూ చూపి తలాకొంచెం చందా వేసి సహాయం చేయవలసిందని కోరాడు జకరయ్య. ఈ ఆరోగ్యవారాలూ, వేడుకలూ, వీటి ఉపయోగాలూ వాళ్ళకంతగా అర్థమైనా కాకపోయినా, ఏమో పిల్లకాయలచేత ఆటలాడించి బహుమతులిస్తామని అంటున్నాడు అయ్యవారు అని పదిమంది కాపులూ, బ్రాహ్మలూ, గ్రామాధికార్లు కలిసి చందాలు వేసి, ఓ యిరవై రూపాయలు జమచేసి, అతని చేతిలో పెట్టారు.

స్కూళ్ళ డిప్టీ ఇన్స్పెక్టరును పిలుచుకొనివచ్చి, ఆయన సమక్షంలోనే పిల్లకాయల చేత అరవైలు పరుగు,

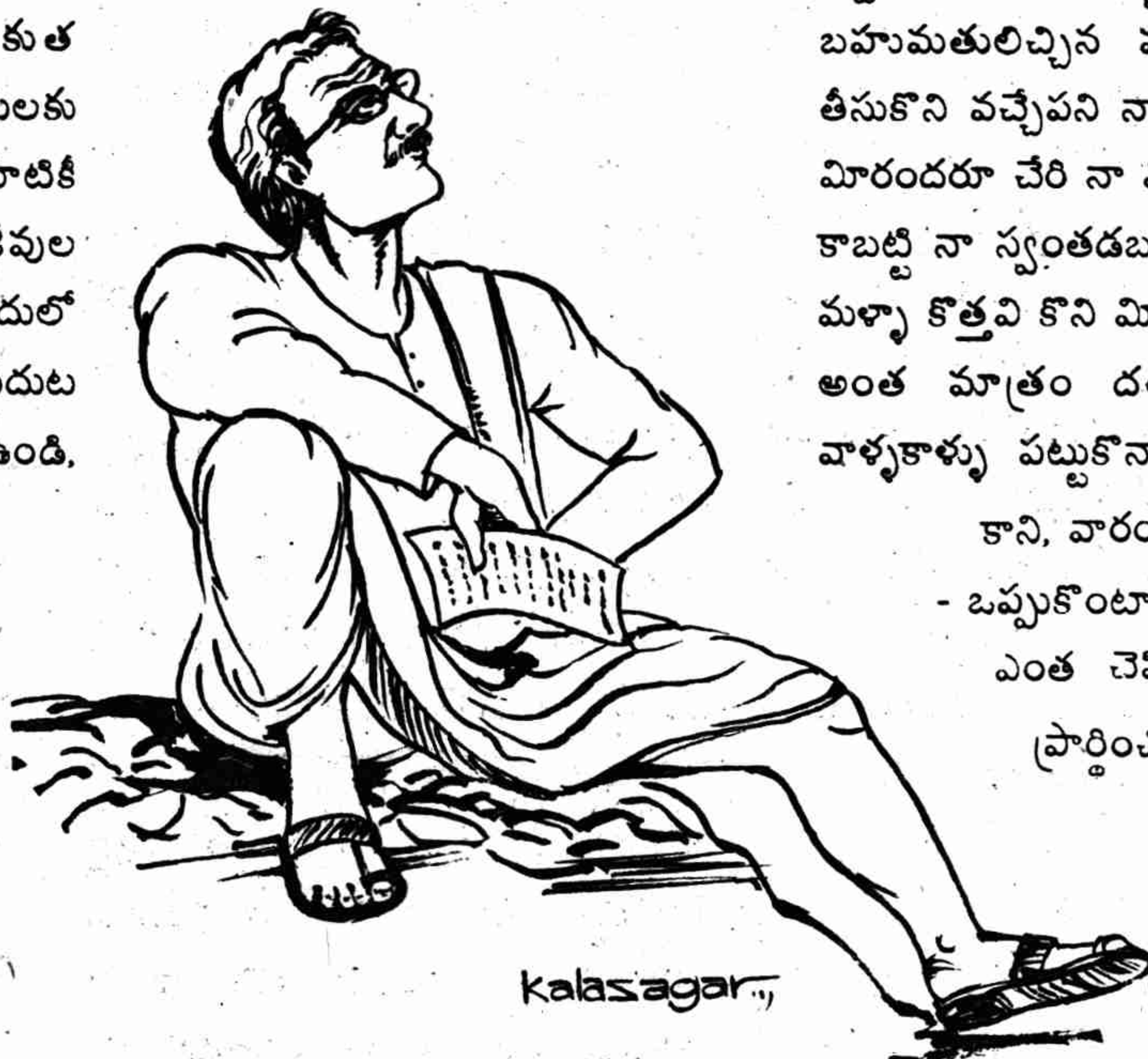
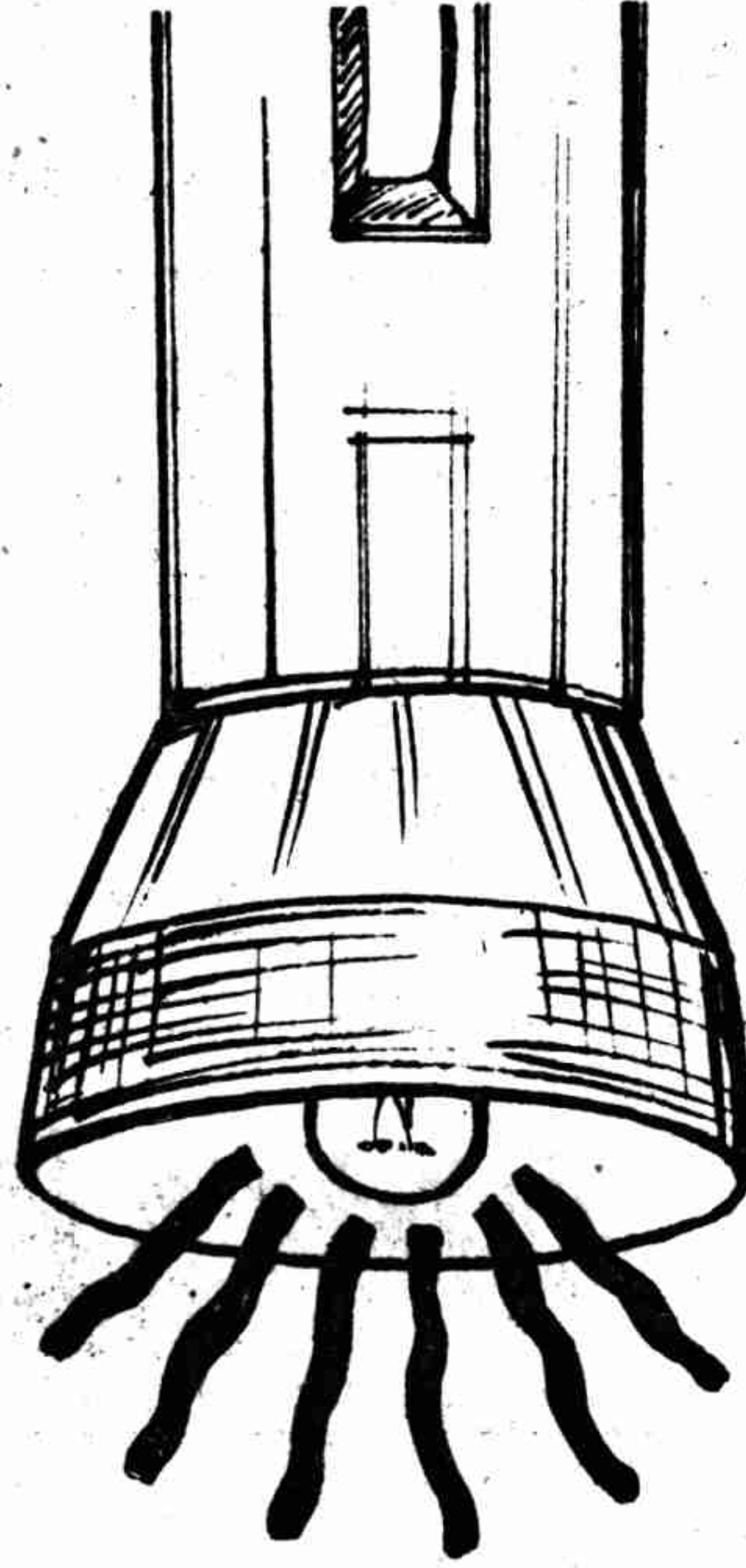
నూరుగజాల నడక, ఎక్కువ ఎత్తు ఎగరడం, ఎక్కువ పొడుగు దూకడం బల్లలకింద కాళ్ళకు గోతాలు కట్టుకొని నడవడం కింద చల్లిన పువ్వులేరి కుప్పగా పెట్టడం - ఒక రకమేమిటి? పట్నవాసపు బడులలో ఆడించే ఆటలన్నీ పిల్లకాయలచేత ఆడించి, ఆటల్లో గెలుపొందిన పిల్లకాయలకు ఒకరికి సూటుకేసు, ఇంకొకరికి టార్పిలైటు, మరొకరికి పెద్దసైజు జపాను అద్దం, ఇంకొకరికి ఫోన్ టెన్ పేనా, వేరొకరికి సబ్బు పెట్టి, ఇంకొకరికి గొడుగు - ఇట్లాగే తలా ఒక వస్తువు బహుమతులు యిచ్చాడు.

కాని రాత్రికే గ్రామంలో అల్లకల్లోలం బయలు దేరింది.

ఆటల్లో గెలిచి బహుమతులు తీసుకొన్న పిల్లకాయలందరూ - ఒకడు చాకలి వాడు, ఇంకొకడు మంగలివాడు, మరొకడు వొడ్డెవాడు, యానాదివాడు, సాలివాళ్ళపిల్ల, కుమ్మరివాళ్ళ పిల్ల - ఈ రకంగా అందరూ బీదవాళ్ళ పిల్లకాయలే. గ్రామంలో డబ్బుగల వాళ్ళు గొప్పవాళ్ళు, పలుకుబడిగలవాళ్ళు యిచ్చిన డబ్బుతో వస్తువుల కొనడమూ, ఆ వస్తువులు చివరకు వాళ్ళ మోచేతికింద నీళ్ళుతాగే నొకర్ల పిల్లకాయ లెత్తుకొని పోవడమూ జరిగింది.

గ్రామస్థులు కుతకుత ఉడికిపోతున్నారు. తమ పిల్లకాయలకు వస్త్రాయనుకొన్న వస్తువులన్నీ కూటికి గుడ్డకూ మొగంవాచిన దరిద్రజీవుల సంతానం ఎత్తుకొనిపోయారు. అందులో తమ స్వగ్రామంలో తమ కళ్ళయెదుట తెల్లవారి లేస్తే తమ చెప్పుచేతల్లో ఉండి, తమకింద తాబేదారీ పనిచేసే నొకర్ల భిడ్డలకు బహుమతులూ, తమ బిడ్డలకు వొరి చేతులూను! పెద్ద రెడ్డిగారి అబ్బాయి ఒకటేగోల! కరణంగారి అబ్బాయి ఇంట్లో వాళ్ళని నిలవనివ్వడంలేదు. సాలెవాళ్ళ

కిచ్చిన అద్దంతెచ్చి నాకిస్తావా, చస్తావా అని కాశయ్య కూతురు ఒకటే ఏడుపు! ఇంతెందుకు, చాకలివాళ్ళూ, మంగలివాళ్ళూ కుమ్మరివాళ్ళూ అందరూ సంతోషంతో పొంగిపోతూ పండగ చేసుకొంటూ ఉంటే పెద్ద గ్రామస్థుల ఇళ్ళల్లో ఆరోజు రోజంతా ఎండగలూ, ఉపవాసాలూను!

Kalasagar

హెడ్డుమాస్టరు జకరయ్య కావలెనని వాళ్ళందరికీ ఈ అవమానం చేశాడని వాళ్ళ నమ్మకం. ఊళ్ళో పెద్దలనుకొనే పదిమందీ చేరి కూడ బలుక్కున్నారు. ఆమర్నాడు ఉదయాన్నే మీటింగు పెట్టి జకరయ్యను పిలిపించి, "మాదగ్గర డబ్బులు దండి, ఊళ్ళోవాళ్ళకి పంజారం, చేస్తావా? ఇంత తలపొగరా నీకు? మా డబ్బుతో కొన్న వస్తువుల్ని మళ్ళీ వాపసు తీసుకొనివచ్చి, మా పిల్లకాయలకు పంచి పెడతావా, లేక నిన్ను పట్టుకొని మెత్తగా తన్న మంటావా" అని పదిమందీ కస్తీ చేశారు.

జకరయ్య గడగడలాడిపోయాడు. ఒంటరిగాడు. అది గ్రామంలో పెద్దపులులనుకొనే వాళ్ళందరూ చేరి చేసిన పంచాయతీ. అదిగాక, పబ్లిక్ మీటింగులో డిప్టీ యిన్ స్పెక్టరు గారి సమక్షంలో పంచిపెట్టిన బహుమతి వస్తువులు - వాటిని మళ్ళీ తాను పైవేటుగా ఊడబెరుక్కోవచ్చునా? ఈ సంగతి జిల్లాబోర్డు ప్రెసిడెంట్ గారికి తెలిస్తే తన నొకరికి మోసం కదూ, మరి తీసుకురాకపోతే గ్రామస్థులు బ్రతకనిస్తారా? గండకత్తెర చుట్టుకొన్నట్టున్నది అతగాడికి.

జకరయ్య అట్టే ఆలోచించి, "స్వామీ! మీకు దణ్ణం పెట్టుతా? ఈ బహుమతులిచ్చిన వస్తువులు వాపసు తీసుకొని వచ్చేపని నా నెత్తిన పెట్టకండి. మీరందరూ చేరి నా ఘోర నేరం పెట్టారు కాబట్టి నా స్వంత డబ్బుతో ఆ వస్తువులు మళ్ళీ కొత్తవి కొని మీకు ఇచ్చుకొంటాను. అంత మాత్రం దయపెట్టండి" అని వాళ్ళకాళ్ళు పట్టుకొన్నాడు.

కాని, వారంతా పెద్దమనుష్యులు - ఒప్పుకొంటారా వారు? జకరయ్య ఎంత చెప్పినా, ఎన్నివిధాల ప్రార్థించినా "ఆ వస్తువులు ఆ పిల్ల కాయల దగ్గర ఉండడా

నికి మాత్రం వీలులేదు, పోయి నీవు వాపసు తీసుకొని వస్తావా రావా? అని వాళ్ళు నిక్కచ్చి చేశారు.

జకరయ్యకు దిక్కుతోచక, ఆ వెళ్ళడం వెళ్ళడం ఎకాయెకిని జిల్లాబోర్డు ప్రెసిడెంటు దగ్గరకి వెళ్ళి, జరిగిన విషయమంతా ఆయనతో మనవి చేసుకొని, రక్షించండని ఆయన కాళ్ళమీద పడ్డాడు.

ఆ ప్రెసిడెంటు అసాధ్యుడు; రాజకీయవేత్త; దూరాలోచనపరుడు; ముందు సంవత్సరం రాబోయే ఎన్నికల్లో శాసనసభకి కూడా నిలబడాలని చూస్తున్నాడు. జకరయ్య చెప్పుకొన్నదంతా విని "నేను రేపు మీ గ్రామానికి వచ్చి, గ్రామస్థులతో స్వయంగా మాట్లాడి వ్యవహారం పరిష్కారం చేస్తా నీకేం భయంలేదు, పో"మన్నాడు.

జకరయ్య ప్రెసిడెంటు దగ్గరకు పోయిన సంగతి గ్రామస్థులకు తెలిసి, వాళ్ళు వెంటనే బహుమతులు తీసుకొన్న పిల్లకాయల తల్లిదండ్రులను రచ్చకు పిలిపించి, బెదిరించి వాళ్ళ దగ్గరి వస్తువులన్నీ వాపసు తీసుకొని, పెద్దరెడ్డి స్వాధీనంలో పెట్టుకొన్నారు.

భయపడి అందరూ వస్తువులు వాపసు యిచ్చారు. కాని, టార్పిలైటు తీసుకొన్న చాకలివాళ్ళ పిల్లవాడు మాత్రం వాపసు ఇవ్వలేదు. వాడి తండ్రి రంగం, మోల్మేనుపగైరా పట్నాలు తిరిగి వచ్చినవాడు. మనిషి - ఎర్రగా నేత్రాలూ వాడూ - ఆజానుబాహువు: ఏడడుగుల ఎత్తుంటాడు చేతులకు మురుగులు, దండకడియం, అయిదు వేళ్ళకి ఉంగరాలు, మొలకు బిళ్ళల మొలతాడు, చెవులకు తమ్మెట్లు - చూడ్డానికి మహా జబర్దస్తీగా ఉంటాడు. గ్రామస్థులెంత బెదిరించినా వాడు చార్పిలైటు వాపసు ఇవ్వకుండా మొండొడ్డుకొని కూర్చున్నాడు. పైగా ఇచ్చినవాళ్ళని కూడా చివాట్లు పెట్టి పుర్రెక్కించాడు.

మరునాడు ఉదయం జిల్లా బోర్డు ప్రెసిడెంటుగారు గ్రామానికి వచ్చేవరకు

వస్తువులు చేజారి వాపసు యిచ్చినవాళ్ళూ, వాళ్ళ బంధువులూ, చాకలివాళ్ళూ మొదలైన అలగా జనం అందరూ యేభయిమంది తోడయి, పెద్దరెడ్డి యింటిమీద పడి, "చాకలివాడు వస్తువు ఇవ్వనిదీ మేము మాత్రం వాపసు ఇస్తామా? మా వస్తువులు మాకిచ్చివేయ వలసింద"దని కర్రలూ కత్తులూ పట్టుకు తయారయారు.

ఇంతలో జిల్లాబోర్డు ప్రెసిడెంటుగారు రాగానే వారిని పెద్దరెడ్డి యింటికి పిలుచుకొనిపోయి బసచేయించారు.

పదిగంటలదాకా ఎవరెవరు ఏమేమి మాట్లాడు కొన్నారో అంతా గోప్యంగా జరిగిపోయింది. పదకొండు గంటలకు కారెక్కి హెడ్ క్వార్టర్స్కు చక్కా వెళ్ళిపోయాడు. ప్రెసిడెంటు.

రంగంచాకలివాడి హుషారీ చూచుకొని అలగాజనమంతా ఏకమై నడుములు బిస్తున్నారు. పెద్దరెడ్డి వీధిలోకి రావడం మానేసి రహస్యంగా మాలవాళ్ళకు చెప్పి పంపి, కల్లుపోయిస్తాననీ, డబ్బు లిస్తాననీ బేరాలు చేస్తున్నాడు.

వ్యవహారం ముదిరి కొట్టుకోవడందాకా వచ్చేవరకు, మునసబు కరణాలు చల్లగా తప్పుకొని, గ్రామ

పరిస్థితులు పోలీసువారికి మేజిస్ట్రేటుకి రిపోర్టు పంపించారు.

గ్రామంలో అయితే జకరయ్య ప్రస్తావన మళ్ళా ఏమీ లేదుకాని గ్రామస్థులతో మాట్లాడి ప్రెసిడెంటుగారు వెళ్ళిపోయిన తరువాత ఒకనాటి ఉదయం జకరయ్యకు పోస్టులో ఒకవరు వచ్చింది. అది చింపిచూస్తే ఇట్లా ఉంది :

తేది. 16 - 11 - 38

"జిల్లాబోర్డు ఆఫీసు"

ఉత్తర్వు

ఇటీవల మీ గ్రామంలో జరిగిన ఆరోగ్య శిశువార వేడుకల సందర్భంలో మీరు అజాగ్రత్తగా ప్రవర్తించి గ్రామంలో అనవసరమైన కలతలూ, పార్టీలూ పెంచి, పాఠశాల పురోభివృద్ధికేగాక, గ్రామ పురోభివృద్ధికి కూడా భంగకరంగా నడచుకొన్నందువల్ల మీరు స్కూలు టీచరుగా ఉండడానికి అనర్హులని తీర్మానించి, మీ సంజాయిషీతో నిమిత్తం లేకుండానే మిమ్మల్ని ఈతేదీ లగాయతు నొకరి నుండి మర్తగబ్బు చేయడమైనది.

(సం) గరటయ్య, ప్రెసిడెంటు".

స్టాఫ్ క్లబ్ ఆధ్వర్యంలో ఆంధ్రప్రదేశ్ పేపర్ మిల్స్ ప్రాంగణంలో ప్రదర్శన యిచ్చిన హిప్పా కమలాకర్కు జ్ఞాపిక బహూకరిస్తున్న సహాయకార్యదర్శి గంగాధరరావు